

ปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำทางอาญาตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปของนักโทษคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

นพฤทธิ บุญชุ่ม¹ และเสกสัน เครือคำ²

วันได้รับบทความ: 12 สิงหาคม 2566 วันแก้ไข: 2 สิงหาคม 2566 วันยอมรับเผยแพร่: 6 สิงหาคม 2566

ด้วยสถานการณ์ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของนักโทษยาเสพติดหลังพ้นโทษ ซึ่งยังคงมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่าสองครั้ง และระเบียบของกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้นักโทษที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จัดให้อยู่ในชั้นที่ต้องปรับปรุงตั้งแต่ถูกตัดสิน การที่อดีตนักโทษกระทำความผิดซ้ำก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ดังกล่าวเป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 154 คน และจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกแบบเจาะจง 10 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ คือ ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลที่มีความเชื่อเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องปกติในสังคม ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำที่มีการชักชวนการกระทำผิดซ้ำหลังพ้นโทษ และปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ เนื่องจากเมื่อพ้นโทษยังคงกลับไปสู่สภาพแวดล้อมสังคมเดิม ๆ ทั้งที่อยู่อาศัย และกลุ่มเพื่อน ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น ได้แก่ ควรมีการกำหนดนโยบายสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การสร้างงานสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้คนในสังคม การส่งเสริมความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัว และการส่งเสริมระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม และวิธีการป้องกัน ได้แก่ การคัดกรองกลุ่มนักโทษที่มีพฤติกรรมในการชักชวน หรือสร้างเครือข่ายการกระทำผิดซ้ำออกจากนักโทษอื่น การเตรียมความพร้อมในการพ้นโทษ และระบบในการติดตามพฤติกรรมนักโทษหลังพ้นโทษ

คำสำคัญ: การกระทำผิดซ้ำ นักโทษยาเสพติด ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Conditional Factors Affecting Recidivism of Prisoners Charged at Least Three times for Drug Cases in Central Correctional Institution

Nopparit Boonchum¹ & Seksan Khruakham²

Received Date: Augus 12, 2023 Revised Date: August 2, 2023 Accepted Date: August 6, 2023

Abstract

According to the problem of recidivism of drug related inmates, it was found that a number of drug inmates repeated their offenses two times or more after being released. Moreover, the Department of Corrections regulations define that inmates who commit offenses three times or more are difficult for improvement. Such inmates are classified to be improved since being judged. The recidivism of ex-convicts affects themselves, their families, society and the country, which, if it is not addressed serious way may lead to the inmates committing social crimes that cannot be resolved. And it will finally become a national problem that spreads endlessly. Therefore, this was the reason of the research. The purpose of this research was to study the conditional factors related to the recidivism of drug inmates in the Central special treatment penitentiary who commit the offenses three times or more. It was also to seek methods to solve the problem and prevent the recidivism of decisive inmates in drug offenses in the Central special treatment penitentiary. This research was a mixed research with data collected from a sample of 154 people and from 10 purposive key informants. Data was analyzed by statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that the conditional factors related to the recidivism of drug inmates in the Central special treatment penitentiary who committed drug related offenses three times or more were factors being found outside the prison. Because when the inmates are released from the prison, they must return to their original environment; both communities and social groups. The approaches to solve the problem are: Important policies should be formulated to tackle drug problems. The development of economic system development, job creation, and sustainable income for society should be provided. There should be a promotion of strength in the family institution. Education system for equal access should be promoted. Methods for prevention include: Screening inmates with behavior of persuading or creating a network of repeat offenders from other inmates. Preparing for acquittal. Creating a system for monitoring inmates after release.

Keywords: Recidivism, Drug related inmates, Central special treatment penitentiary

¹ Graduate student, Master of Arts Program in Criminology and Law Enforcement, Faculty of Social sciences, Royal Police Cadet Academy (Corresponding author)

² Associate Professor Police Colonel, Faculty of Social sciences, Royal Police Cadet Academy

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์ยาเสพติดโลกพบว่า ยาเสพติดมีการแพร่กระจายไปทั่วโลก พื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดมากที่สุดจะอยู่บริเวณประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทวีปยุโรป นอกจากนี้ยังพบในประเทศออสเตรเลียอีกด้วย และจากข้อมูลจากหลายประเทศที่ส่งแบบสำรวจของสหประชาชาติ United Nations เกี่ยวกับแนวโน้มทางอาชญากรรม และการดำเนินงานของระบบยุติธรรมทางอาญา แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีผู้ถูกคุมขังจากคดียาเสพติดมากที่สุดในโลก ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่มีการสะสมมาอย่างยาวนาน ทั้งก่อให้เกิดผลเสียและผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศ แม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้

จากรายงานกรมราชทัณฑ์ พบว่ามีผู้ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมดประมาณ 247,727 คน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 80 ของจำนวนคนทั้งหมดที่ถูกคุมขังในปี 2563 ติดอันดับหกของโลกและสูงที่สุดในอาเซียน และยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งในกลุ่มผู้ค้าและผู้เสพซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ภาวะการว่างงาน การมีค่านิยมที่พึงเพื่อรักความสะดวกสบาย การอยู่ในครอบครัวที่มีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปัจจุบันมีนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดจำนวน 3,484 คน โดยมีนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่สามครั้งขึ้นไป จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด (ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ 2565) (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง, ม.ป.ป.) ซึ่งจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำมีสาเหตุที่แตกต่างกันมากมายหลายสาเหตุ แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำทางอาญาตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปของนักโทษคดียาเสพติด และมีจำนวนนักโทษดังกล่าวจำนวนมากซึ่งเป็นการกระทำผิดที่ติดเป็นนิสัยหรือเรียกได้ว่าเป็นสันดาน ทั้ง ๆ ที่นักโทษเหล่านี้ได้ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้รับการลงโทษและได้รับการขัดเกลารวมถึงการพัฒนาศักยภาพหรือฝึกอาชีพในเรือนจำมาแล้ว นักโทษผู้ที่ได้รับโทษจำคุกครั้งที่ 3 ขึ้นไป ระเบียบของกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้นักโทษดังกล่าวจัดชั้นอยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก (ชั้นเลวมากในระเบียบเก่า) ซึ่งแตกต่างจากนักโทษครั้งแรกหรือครั้งที่สอง (หากกระทำผิดซ้ำหลังพ้นโทษครั้งแรก ภายใน 5 ปี จะอยู่ในชั้นต้องปรับปรุงหรือชั้นเลวตามระเบียบเก่า) ซึ่งจะถูกจัดให้อยู่ในชั้นกลาง โดยชั้นที่แตกต่างกันส่งผลต่อการได้รับสิทธิประโยชน์ในการปล่อยตัวออกจากเรือนจำแตกต่างกันด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเกิดเป็นแรงจูงใจในการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำทางอาญาตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เนื่องจากพบว่ามีผู้พ้นโทษจำนวนหนึ่งยังคงกระทำผิดซ้ำอีกภายหลังพ้นโทษครั้งที่สองหรือมากกว่า และระเบียบของกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้นักโทษที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ให้เป็นผู้ที่ปรับปรุงแก้ไขยาก และจัดให้อยู่ในชั้นที่ต้องปรับปรุงนับตั้งแต่ถูกตัดสินพิพากษา การที่อดีตนักโทษกระทำความผิดซ้ำก่อให้เกิดผลกระทบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติซึ่งหากไม่แก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังอาจก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรงจนไม่สามารถแก้ไขได้ และกลายเป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น โดยคาดว่าผลการศึกษาคั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ หน่วยงานกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน

และปราชญ์ปราชยาเสพติดทราบถึงปัจจัยเงื่อนไขที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติด และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางทางการแก้ไขปัญหา และวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป
- เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2562) เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล ที่มาจากความต้องการพื้นฐาน ที่ต้องการเงินในการดำรงชีพ ความรักในครอบครัวที่ขาด และการยอมรับจากสังคมซึ่งส่วนหนึ่งมาจากปัญหาครอบครัวทำให้มีการคบเพื่อนที่ไม่ดีและนำไปสู่ยาเสพติด

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเอเคอร์ (พรชัย ชันตี, 2549) ที่ส่งผลต่อความเชื่อเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาตั้งแต่เด็ก ตลอดจนครอบครัวและวงจรชีวิตเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จนมองเห็นเป็นเรื่องปกติในสังคมรวมทั้งนักโทษคดียาเสพติดที่ถูกขัง มีการสร้างเครือข่าย และมีการเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ เพราะส่วนใหญ่มักมีการชักจูงกันกระทำผิดเมื่อพ้นโทษ

1.3 ทฤษฎีเศรษฐกิจ (อัจฉริยา ชูตินันท์, 2561) เกิดปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำโดยเหตุการณ์การกระทำผิดซ้ำเกิดจากปัญหาเศรษฐกิจ เพราะต้องการเงินจำนวนมากๆ และปัญหาจากเศรษฐกิจที่เกิดจากโรคระบาดทำให้อาชีพสุจริตนั้นสร้างรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ทำให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

1.4 ทฤษฎีประทับตรา (มนตรี บุณนาค, 2542) เกิดจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำผู้ต้องขังส่วนใหญ่มองว่าตัวเองแตกต่างจากคนอื่นทำให้เขาวนเวียนอยู่กับสังคมเดิม และกลับเข้าไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง

1.5 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (จุฬารัตน์รัฐพิทักษ์สันติ และฐิติยาเพชรมณี, 2564) เกิดจากพันธะทางสังคมไม่ว่าจะเป็นความผูกพันกับสังคมในสภาพแวดล้อมหรือกลุ่มสังคมเดิม ๆ ตลอดจนความเชื่อเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกลุ่มสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นเรื่องปกติ ทำให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระชัย เหล่าลงอินทร์ (2552) ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามพบว่าเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสภาพสังคมชุมชน และครอบครัว มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ โดยได้เสนอแนะแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ควรมีการจัดโครงการกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง การฝึกอาชีพภายในเรือนจำควรตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังและสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงหลังพ้นโทษ และควรมีเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ

เดชา จินตกลีการ (2560) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับ ปัจจัยด้านสภาพปัญหาทางอาชญากรรม และปัจจัยด้านกายภาพมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ โดยได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ ควรฝึกอบรมการฝึกวิชาชีพในด้านหรือสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ และสามารถสร้างอาชีพได้จริง พร้อมทั้งมีตลาดแรงงานหรือผู้ประกอบการรองรับการทำงานเมื่อพ้นโทษ

ชวลิต กลิ่นแผลและคณะ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำโดยได้เสนอแนะ ในการแบ่งแยกเรือนจำในคดียาเสพติด ผู้ต้องขังที่ประวัติเสพยาเสพติด ออกจากผู้ต้องขังคดีทั่วไป และควรแยกขังผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำออกจากผู้ต้องขังที่ต้องโทษครั้งแรก เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมลอกเลียนแบบและเป็นการง่ายในการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังด้านต่างๆ หน่วยงานภาครัฐควรจะมีมือในการจัดหางานหรืออาชีพรองรับให้แก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และด้านครอบครัว เรือนจำ ควรจัดการพบญาติแบบใกล้ชิดเพิ่มเติมจากการเยี่ยมปกติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีในครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการวิจัยหลักโดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณก่อนเพื่อตอบปัญหาการวิจัย และต่อด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อช่วยในการอธิบายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 249 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยหากกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น (Confidence interval) 95% จำนวน 154 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) ซึ่งแบ่งตามสัดส่วนประชากรในแดนต่างๆ ที่มีการกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสำรวจข้อมูลในเชิงลึก โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ 1) นักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยคัดเลือกจากนักโทษที่มีภูมิหลัง

ที่หลากหลาย) เป็นผู้รับผิดชอบด้านควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษเด็ดขาด ไม่น้อยกว่า 1 ปีก่อนเก็บข้อมูลและ3) ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และพร้อมให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ได้แก่ 1) นักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 6 คน 2) เจ้าหน้าที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษเด็ดขาด จำนวน 3 คน และ3) ผู้บริหารเรือนจำหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการส่วนขึ้นไป จำนวน 1 คน

2. การเก็บข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

2.1 การเก็บรวบรวม การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีการขอหนังสือเพื่อเก็บข้อมูล และสามารถเข้าไปเก็บข้อมูลพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยมีการเตรียมตัวในการติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าเพื่อขอความร่วมมือทำความเข้าใจและวัตถุประสงค์การวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างครบถ้วน และมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.2 เครื่องมือในการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และแบบสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง

3. การพิทักษ์สิทธิอาสาสมัครในการวิจัย/จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยให้ความสำคัญและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยและเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเชิงลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยมิได้เจตนา จึงกำหนดแนวทางการศึกษาด้านจริยธรรมในการวิจัยไว้ โดยการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะต้องได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อน และจะไม่ระบุชื่อนามสกุลที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งในส่วนที่เป็นแบบสอบถามและในส่วนของการสัมภาษณ์ และผู้วิจัยจะแจ้งให้ทราบว่าในการตอบคำถามจะไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและองค์กรแต่อย่างใด พร้อมทั้งคำตอบที่ได้จะเป็นความลับและใช้เฉพาะภายในงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น อีกทั้งการวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมและการวิจัยในมนุษย์ คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยได้มีมติรับรองการวิจัยตามหนังสือการรับรองโครงการวิจัย เลขที่ SSRPCA – REC 007/2565 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำข้อค้นพบจากการศึกษาทั้ง 2 ส่วนในทั้งทางการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยนำข้อสรุปต่าง ๆ มาเชื่อมโยงจนเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้

ผลการวิจัย (Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่ได้รับโทษในเรือนจำ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมา 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.2 และน้อยที่สุด 5 ครั้ง และ 6 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.5 ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, SD. = 0.70) เรียงตามค่าปัจจัยมากไปน้อยดังนี้ ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, SD. = 0.73) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, SD. = 0.54) ปัจจัยการปรับตัวเข้าสู่สังคม ($\bar{X} = 3.19$, SD. = 0.70) ปัจจัยส่วนบุคคล ($\bar{X} = 2.56$, SD. = 0.69) และปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, SD. = 0.84)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคล	2.43	0.84	น้อย
2. ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ	3.82	0.73	มาก
3. ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ	3.36	0.54	ปานกลาง
4. ปัจจัยส่วนบุคคล	2.59	0.69	ปานกลาง
5. ปัจจัยการปรับตัวเข้าสู่สังคม	3.19	0.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย (n = 154)	3.08	0.70	ปานกลาง

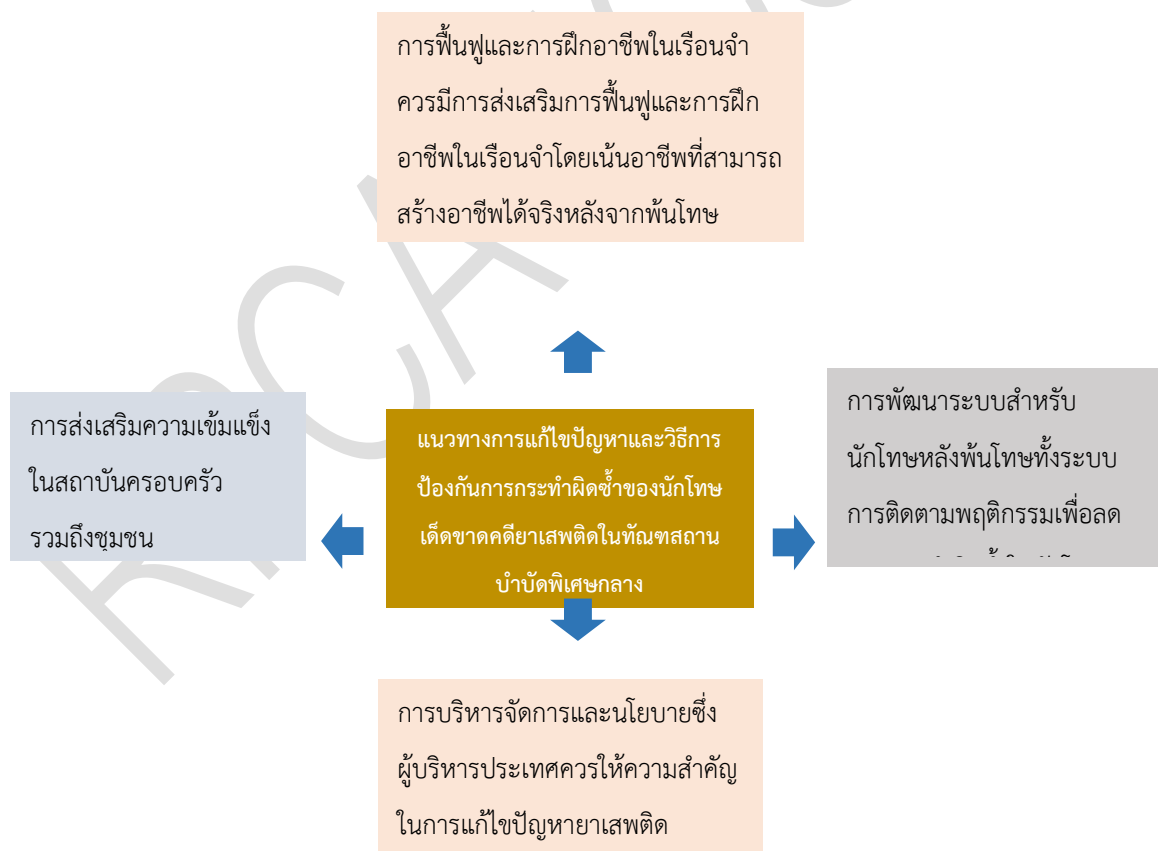
ผลการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลผลการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สภาพสังคมหรือสภาพครอบครัว สภาพการศึกษา สภาพเศรษฐกิจ และการดูแลของครอบครัว ซึ่งนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ก็ให้ความเห็นในด้านการควบคุมจิตใจตนเอง และการออกจากสภาพสังคมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานที่ควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดและแก้ไขฟื้นฟูนักโทษเด็ดขาดมองว่าปัจจัยส่วนบุคคลนั้นแก้ไขยาก จึงเน้นด้านการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ผู้ต้องขังมีอายุที่มั่นคง ไม่กลับเข้าสู่วงจรยาเสพติดอย่างเดิม

2. ปัจจัยด้านทัศนคติผลการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยด้านทัศนคติได้แก่ การมองเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องปกติในสังคม การเข้าออกเรือนจำจนเป็นเรื่องปกติ การตัดสินใจของคนในสังคมภายนอก การแก้ไขด้านทัศนคตินั้นเป็นการแก้ไขที่ยากเพราะเป็นระบบนั้นความคิดของบุคคลซึ่งผู้ต้องขังก็จะมองว่าตนเองปกติและเขาก็อยู่แต่กับสังคมของเขา ไม่ได้ข้องเกี่ยวกับสังคมภายนอกที่มองว่าเขาไม่ปกติ และมีอุปนิสัยที่รักสนุกชอบการสังสรรค์ และทำตามกลุ่มเพื่อน

3. ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำผลการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดก็จะมี การชักชวนออกไปกระทำผิดเหมือนเดิมหลังพ้นโทษ ประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ถ้าอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ค้ายาเสพติดก็เป็นการขยายเครือข่ายในการทำผิด และส่วนใหญ่ผู้ซึ่งก็มีความคุ้นชินกับเรือนจำเนื่องจากทุกจำคุกหลายครั้ง แต่ส่วนใหญ่มีการเสนอในทิศทางเดียวกันในการแก้ไขปัญหาคือการการฟื้นฟูและการฝึกอาชีพในเรือนจำ ที่ผู้ต้องขังมองว่าจำเป็นเพราะจำทำให้เขามีอาชีพและรายได้ ไม่ต้องกลับมากระทำผิดอีก ซึ่งส่วนใหญ่ก็เสนอให้เน้นการฝึกอบรมที่สามารถประกอบอาชีพได้จริงเมื่อพ้นโทษ เช่น การทาสี ช่างเชื่อม การทำขนม เป็นต้น

4. ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำผลการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ซึ่งปัจจัยหลักคือ ครอบครัว เมื่อความเป็นครอบครัวไม่แข็งแรงพอ ก็ผลักดันให้เขาไปเจอกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ชุมชน สภาพเศรษฐกิจเองก็ส่งผลเช่นกัน จะเห็นว่าผู้ต้องขังที่เลือกกระทำผิดซ้ำ นอกจากความเครียดจากครอบครัว การอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมของกลุ่มเพื่อนนั้น สภาพเศรษฐกิจก็สำคัญ เนื่องจากผู้ต้องเองที่ตั้งใจเลิกข้องเกี่ยวกับยาเสพติดมาหลายปี แต่เมื่อเจอปัญหาเศรษฐกิจและมีความจำเป็นต้องการรายได้นั้นก็เลือกวิธีในการกลับไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง

ภาพที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถาน บำบัดพิเศษกลาง

แนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปสามารถกำหนดได้ทั้งสิ้น 6 แนวทาง ในการแก้ไขปัญหาคดียาเสพติดซ้ำทางอาญาตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง 1) การฟื้นฟูและการฝึกอาชีพในเรือนจำ 2) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ และ 3) ควรมีการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และวิธีการป้องกัน 2 วิธี 1) การพัฒนากฎหมาย พร้อมทั้งกำหนดทิศทางการนโยบายให้แก้ปัญหายาเสพติดในทุกภาคส่วน และ 2) พัฒนาแพลตฟอร์มระบบในการจัดการนักโทษคดียาเสพติด

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

1. ปัจจัยเงื่อนไขที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ผลการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า ตัวแปรต้นทั้งหมด 3 ตัว มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 โดยตัวแปรย่อยของปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคล คือ ปัจจัยสภาวะทางอารมณ์และอุปนิสัย และปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปซึ่ง ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเอเคอร์ (พรชัย ชันดี, 2549 : 13-16) ที่นักโทษคดียาเสพติดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านทางความใกล้ชิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น จากการให้ข้อมูลเชิงลึกจะพบว่า ส่วนใหญ่มองเห็นเรื่องยาเสพติดเป็นเรื่องที่ปกติในสังคม ซึ่งมีประสบการณ์พบเจอมาตั้งแต่เด็ก มีครอบครัวค้ายาเป็นเด็กส่งยา และในชุมชนมีการใช้ยาเสพติดเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัครกร รอดศักดิ์ (2563, 60) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สาเหตุด้านส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม แต่เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำโดยภาพรวมมากที่สุด คือ สาเหตุด้านจิตวิทยา และรองลงมาคือสาเหตุด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมและยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนภาอินธิบาล และคณะ (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด:กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

2) ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป พบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 โดยตัวแปรย่อยของปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป คือ ทฤษฎี

ความไม่เป็นระเบียบทางสังคม และปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดซึ่งนักโทษส่วนใหญ่จะมีการชักชวน การกระทำผิดซ้ำ เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นกลุ่มเพื่อนที่อยู่ชุมชนเดียวกันก่อนที่จะ เข้ามารับโทษ และปัจจัยประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ตามทฤษฎีความผูกพันทางสังคมจากการให้ ข้อมูลเชิงลึกจะพบว่า ส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิชัญเจนนานนท และคณะ (2562, 15) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรมพบว่า ปัจจัยทางด้านกายภาพหรือ สิ่งแวดล้อมเป็นอันดับสองเป็นสาเหตุของการกระทำผิด

3) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของ นักโทษคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป พบว่า ปัจจัยแวดล้อม ภายนอกเรือนจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 โดยตัวแปรย่อยของปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำที่มีความสัมพันธ์ กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยการคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน ตามทฤษฎีเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะที่ไม่ดี และต้องการรายได้เพื่อเลี้ยงชีพ ซึ่งปัญหาจากครอบครัว ฐานะยากจน ภาวะปัญหาเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด ซึ่งส่งผลให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ ทฤษฎี การคบหาสมาคมที่แตกต่างของเอ็ดวินฮัทเธอร์แลนด์ ที่เกิดจากการคบกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่ที่กระทำผิดซ้ำ ก็จะมีพฤติกรรมที่กลับไปคบค้ากับเพื่อนกลุ่มเดิมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้กลับ เข้าสู่วงเวียนการกระทำผิดซ้ำ และทฤษฎีประคับประคองซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ก็จะมีส่วนที่มีปัญหากับสังคม ซึ่งถูกตีตราจากสังคมว่าเดี๋ยวก็กลับไปกระทำผิดซ้ำ และเตือนลูกหลานไม่ให้ข้องเกี่ยว ซึ่งยังสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเอเคอร์ (สฤชดี สืบพงษ์ศิริ, 2559) สรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคมของเอเคอร์ เชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านทางความใกล้ชิดหรือ ทางการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่นโดยทฤษฎีสามารถอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมต่าง ๆ ได้อย่าง ครอบคลุมเกือบทุกประเภทโดยครอบคลุมถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศอาชญากรรมรุนแรงการกระทำ อัตรวินาตกรรมและความบกพร่องทางจิตซึ่งเอเคอร์ได้อ้างว่าหลักการของทฤษฎีนี้สามารถครอบคลุมถึง ตัวแปรที่ทำหน้าที่กระตุ้นหรือควบคุมพฤติกรรมอาชญากรรม และทำหน้าที่จูงใจหรือทำให้น้อยลงซึ่งการ ปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจุฬารัตน์รัฐพิทักษ์สันติ และจิตติยาเพชรมณี (2564:28) ที่ทำการวิจัยเรื่องความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำ ผิดซ้ำ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา สภาพแวดล้อม การคบเพื่อน อาชีพ และรายได้ ปัจจัยด้าน จิตใจ ได้แก่ การคิดก่อนกระทำผิด ความรู้สึกแปลกแยก และปัจจัยสังคม ได้แก่ ความกดดันทางสังคม พันธะ ทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำ ผิดซ้ำ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของ

นักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ทั้งหมด 3 ตัว โดยพบว่าความสัมพันธ์กับปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำมากที่สุดได้แก่

1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชวลิต กลิ่นแข และคณะ (2563) ที่ได้ทำการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ คืออิทธิพลของปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและชุมชน

2) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจุฬารัตน์รัฐ พิทักษ์สันติและฐิติยาเพชรมุณี (2564) ที่ได้ทำการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ปัจจัยสังคมได้แก่ความกดดันทางสังคมพันธะทางสังคม ประสพการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสพการณ์การใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ

3) ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของจุฬารัตน์รัฐ พิทักษ์สันติและฐิติยาเพชรมุณี (2564) ที่ได้ทำการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ปัจจัยด้านจิตใจได้แก่การคิดก่อนกระทำผิดความรู้สึกแปลกแยก

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางควรมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวอย่างยิ่ง เพราะในการดำเนินงานที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในการส่งเสริมปัจจัยแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ได้แก่ ในการแก้ไขปัญหากลุ่มชุมชนที่เป็นแหล่งการแพร่ระบาดของยาเสพติด นโยบายการแก้ไขสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจ ควรส่งเสริมระบบการสร้างงานที่ยั่งยืนให้กับนักโทษที่พ้นโทษ และมีการติดตามเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ และการคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อนซึ่งอาจต้องปลูกฝังความตระหนักในการให้กับกลุ่มเลือกคบเพื่อน หรือการส่งเสริมให้เขาเหตุคุณค่าในตนเอง เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่เพื่อกลุ่มเดิมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดการดูแลปัจจัยแวดล้อมภายในเรือนจำ ได้แก่ การดูแลนักโทษที่มีพฤติกรรมชกชนนักโทษคนอื่นกระทำผิดซ้ำ หรือลักษณะในการสร้างเครือข่ายในการกระทำผิดด้านยาเสพติด ซึ่งอาจมีการแยกนักโทษที่มีพฤติกรรมดังกล่าวออกจากนักโทษกลุ่มปกติ รวมถึงการส่งเสริมประสพการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ การส่งเสริมความรู้ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการพ้นโทษ และการสร้างความตระหนักในด้านปัญหาและโทษเกี่ยวกับยาเสพติด ในปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลเช่น ลดความเชื่อเรื่องการเสพยาเสพติดเป็นเรื่องปกติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์และนำไปเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดควรมีการวิเคราะห์และอภิปรายตามหลักการทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของกาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่

1) การแก้ไขปัญหาและวิธีการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับด้านสภาพแวดล้อมภายนอกเรือนจำ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ และด้านทัศนคติส่วนบุคคล

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกเรือนจำ เป็นปัจจัยอันดับหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยปัจจัยย่อยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยการคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากการกำหนดทิศทางนโยบายในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างจริงจัง รวมถึงการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมที่ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อแก้ปัญหาที่ต้นเหตุตั้งแต่การแก้ไขปัญหากลุ่มอาชีพ ยาเสพติด การแก้ปัญหาสภาพเศรษฐกิจ เพื่อลดความยากจนของคนสังคมที่จะก่อให้เกิดการกระทำผิด รวมถึงการแก้ปัญหาในชุมชนที่เป็นแหล่งของการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งควรผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและเฝ้าระวังด้านยาเสพติด

(2) จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยปัจจัยย่อยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด ปัจจัยประสบการณ์ที่ได้รับภายในเรือนจำ ดังนั้น หน่วยงานผู้รับชอบหลักควรมีระบบในการจัดการนักโทษซึ่งอาจมีการจัดระบบในการคัดกรองนักโทษที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อดูแลและควบคุมพิเศษ ส่วนนักโทษปกติก็ส่งด้านทักษะการใช้ชีวิต การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาอาชีพ เพื่อเตรียมพร้อมในการพ้นโทษ รวมถึงการพัฒนากระบวนการติดตามพฤติกรรมนักโทษ เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

(3) จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของนักโทษคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางที่กระทำผิดตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยปัจจัยย่อยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ปัจจัยสภาวะทางอารมณ์และอุปนิสัย และปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่ขึ้นอยู่กับทัศนคติส่วนบุคคล ควรส่งเสริมด้านความรู้ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การรู้ถึงโทษและปัญหาของสร้างยาเสพติด เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาและมิถิภัยของยาเสพติด และส่งเสริมด้านการควบคุมตนเองเพื่อไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการปลูกค่านิยมให้สังคมให้โอกาสแก่นักโทษที่กระทำผิดเพื่อให้เขารู้สึกไม่แบ่งแยกจากสังคม

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฬารัตน์ รัฐพิทักษ์สันติ และฐิติยา เพชรมณี. (2564). ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ, 9(1), 19 – 30.
- ขวลิต กลิ่นแข และคณะ (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 6(3), 253 – 260.

- เดชา จินตกลการ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทัศนสถานบำบัดพิเศษกลาง. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <https://www.oocities.org/drugprison/Home/Index.htm>.
- นภา อินธิบาล และคณะ. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรชัย ชันตี. (2543). *ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คเนท.
- มนตรี บุณนาค. (2542ก). *วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2562). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมในองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิศิษฐ์ เจนนานนท์ และคณะ. (2562). *กระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม.วารสารการเมืองการปกครอง, 9(1), 55 – 68*.
- วีระชัย เหล่าลงอินทร์. (2552). *การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3(1), 42 – 58*.
- สฤณี สืบพงษ์ศิริ. (2559). *การอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนAutoerotic ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเอเคอร์.วารสารวิชาการอาชญาวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2(1), 35 – 43*.
- อัครกร รองศักดิ์. (2563). *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของนักโทษเด็ดขาดเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. (2561). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.